

Turkic Weekly

2016/38

Turkic Weekly 2016 30 (38) (19-25 Eylül)

Turkic Weekly, Türk dünyasında yer alan haftanın en önemli gelişmelerini değerlendirmektedir. **Turkic Weekly**, Türk dili konuşan ülkelerde cereyan eden güncel meseleler hakkında güvenilir bilgi ve objektif analiz sunmaktadır.

Turkic Weekly analitik bülteni **Uluslararası Türk Akademisi** tarafından hazırlanmıştır.

BM GENEL KURULU 71. OTURUMU

13 Eylül 2016 tarihinde BM Genel Kurulu 71. Dönem Oturumunun resmi açılışı gerçekleşti. Genel oturumlar geleneksel olarak 20-26 Eylül aralığında düzenlenmektedir.

71. Dönem başkanı olarak Fiji Adaları Cumhuriyeti'ni temsilen Peter Thomson seçilmiştir. Dönem başkanı önümüzdeki yıl içerisinde BM Sürdürülebilir Kalkınma'nın 17 hedefinin tümünün başarı ile hayata geçirilmesi gerektiğini açıkladı.

BM Genel Sekreteri Ban Ki-Moon Genel Kurulu 71. Oturumu'nun açılışında yaptığı konuşmasında Genel Kurul Başkanı Peter Thomson'un dünyayı değiştirmeye yönelik Sürdürülebilir Kalkınma hedeflerinin hayata geçirilmesini oturumun ana konusu olarak seçmesini sıcak karşıladı. BM Başkanı 17 Hedefin hayat geçirilmesinin ilk yılının ulusal eylem platformlarının ortaya konulması ve uluslararası düzeydeki çabaların birleştirilmesi bakımından belirleyici anlam taşıdığını açıkladı. Ban Ki-Moon Paris İklim Anlaşması'nın bir an önce yürürlüğe girmesi gerektiğini açıklayarak, bu anlamda 19 Eylül 2016 tarihinde düzenlenen Göçmenler Zirvesi'nin önemine değindi.

BM Oturumlarına Türk dili konuşan ülkeler de aktif şekilde katıldı. Şöyle ki, New York şehrinde bulunan Türk Konseyi Dışişleri Bakanları genel siyasi konulu müzakerelere katıldı ve diğer ülkelerin temsilcileriyle ikili görüşmeler gerçekleştirdi. Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan BM oturumunda yaptığı konuşmasında Birleşmiş Milletler ve bağlı kurumların adım adım reforme edilmesi gerektiği hususunu uluslararası kamuoyuna duyurdu. Türkiye lideri bu anlamda Genel Sekreter Ban-ki Moon'un attığı adımların ve çabaların önemli olduğunu, özellikle güvenliğin sağlanması alanındaki karar alma sisteminin reforme edilmesi gerektiğini vurguladı. Güvenlik Konseyi'nin 5 daimi üyesinin tek başına böyle kararları alamayacağını açıkladı.

BM Basın hizmeti açıklamasına göre BM Genel Kurulu'na önümüzdeki bir yıl boyunca değerlendirilmek üzere farklı konuları kapsayan 170 mesele sunulacaktır. Afrika ülkelerinin kalkınma sorunları, insani yardımların sağlanması çabalarının koordinasyonu, adaletin korunması ve uluslararası hukukun geliştirilmesi gibi meseleler gündeme alınmıştır. Genel Kurulu 19 Eylül 2016 tarihinde devlet başkanları ve hükümetler düzeyinde göçmenler ve mültecilerin kitlesel hareketine çözüm bulmaya yönelik ilk toplantı düzenledi. BM, ülkelerini terk etmeye mecbur edilen büyük kitleler halindeki göçlere çözüm sağlama sistemini geliştirmek için mevcut imkânlardan istifade etmeyi amaçlamaktadır.

ÖZBEKİSTAN SEÇİMLERE HAZIRLANMAKTA

Özbekistan basınında yer alan habere göre ülkedeki dört siyasi parti önümüzdeki Aralık ayında yapılması planlanan Devlet başkanlığı seçimlerine katılmak için ülkenin Merkezi Seçim Komitesi'ne başvurdu.

Merkezi Seçim Komitesi'nin açıklamasına göre Özbekistan Halk-Demokratik Partisi (ÖHDP) ve "Adolat" (Adalet) Özbekistan Sosyal-Demokratik Partisi'nin (ÖSDP) temsilcileri geçen Salı günü Merkezi Seçim Komitesi'ne Devlet başkanlığı seçimlerine katılmak için gerekli belgeleri sundu.

Özbekistan'ın Liberal-Demokratik Partisi (UzLiDep) ve "Milli Tiklanış" (Milli Kalkınma) Demokratik Partisi temsilcileri de gerekli belgeleri Merkezi Seçim Komitesi'ne sunmuştur.

UzLiDep Partisinin Siyasi Konseyi Devlet başkanlığı seçimlerinde Şefket Mirziyeyev'i, "Milli Tiklanış" Demokratik Partisi – Sarvar Otamuradov'u, "Adolat" ÖSDP – Narimon Umarov'u, ÖHDP – Hotamjon Ketmonov'u aday olarak göstermiştir.

Özbekistan'ın Merkezi Seçim Komitesi'nin yaptığı resmi açıklamada Özbekistan'ın dört siyasi partisi temsilcilerinin Devlet başkanlığı seçimlerine katılmak için belgeleri Merkezi Seçim Komitesi'ne teslim ettiği belirtilmiştir. Komite, kabul edilen belgeler temelinde beş gün içerisinde partilerin seçimlere katılması konusunda nihai karar alacaktır.

Özbekistan'daki erken seçimler 4 Aralık 2016 tarihinde gerçekleştirilecektir. Seçim kampanyaları 9 Eylül 2016 tarihinde başlamış olup, 30 Eylül ve 20 Ekim 2016 aralığında adaylar kaydedilecektir.

TÜRKMENİSTAN VE TATARİSTAN İŞBİRLİĞİNİ GELİŞTİRMEKTE

20 Eylül 2016 tarihinde Aşkabat şehrinde Türkmenistan ve Tataristan Hükümetleri temsilcilerinin katılımıyla toplantı gerçekleşti.

Türkmenistan başkentinde bir çalışma ziyaretinde bulunan Tataristan Sanayi ve Ticaret Bakanı'nın Birinci Yardımcısı Ruslan Kabirov ile görüşme yapıldı. Taraflar Türkmenistan ve Tataristan Cumhuriyeti arasında siyaset, ticaret, ekonomi, bilim ve teknoloji ve kültür alanlarındaki karşılıklı işbirliğinin olumlu sonuçlarını ve perspektiflerini ele aldı.

Aşkabat'ta ortak iş forumunun organizasyonu meseleleri de gündemdeki esas konular arasındaydı. Aşkabat'ta "KAMAZ" şirketinin Orta Asya'daki en büyük eğitim, ticaret ve servis merkezi bulunmaktadır. Türkmenistan'da anılan markayı taşıyan kamyonların toplam sayısı on binden fazladır. Tataristan Motorlu Araç İnşaat Şirketi Aşkabat'a farklı yüklerin nakli için uygun çeşitli model ve kapasitedeki araçlar ile özel makineleri önermektedir. "TatNeft" ve "TürkmenNeft" şirketleri arasında 2008 yılında Anlaşma imzalanmış olup, enerji ve yakıt alanlarında işbirliği gelişmektedir.

Servis anlaşmasının konusu mevcut kuyu alanlarındaki petrol kaynakları geri kazanımının artırılması ve Goturtepe sahasındaki petrol üretimi potansiyelinin sonraki kullanımına yönelik hizmetler sunmaktır.

BAKÜ AB İLE İŞBİRLİĞİNİ GENİŞLETMEKTE

20 Eylül 2016 tarihinde Bakü’de Avrupa Birliği-Azerbaycan Parlamenter İşbirliği Komitesi’nin 13. Oturumu gerçekleşti. Oturuma Avrupa Parlamentosu İngiltere temsilcisi, Muhafızlar ve reformcular grubu üyesi, milletvekili Sajjad Karim başkanlığındaki Avrupa Parlamentosu heyeti iştirak etti.

Azerbaycan basınına göre anılan oturuma Avrupa Parlamentosu Finlandiya milletvekili, Yeşiller grubu temsilcisi Heidi Hautala, Avrupa Parlamentosu Romanya milletvekili, Avrupa Halk Partisi temsilcisi ve Yabancı Ülkeler Komitesi üyesi Ramona Manescu, Alberto Cirio, Andrejs Mamikins ve Iveta Grigule de katıldı.

Azerbaycan Cumhuriyeti Parlamentosu’nda yapılan görüşmede Uluslararası ve Parlamenter İlişkiler Komitesi Başkanı Samed Seidov Azerbaycan’ın AB ile işbirliğini geliştirme politikalarına devam edeceğini vurguladı.

Sajjad Karim AB’nin Azerbaycan’la olan ilişkilerini çok önemli, karşılıklı ve verimli bulduğunu açıkladı. Sajjad Karim “İkili ilişkileri derinleştirmek ve güçlendirmek için büyük potansiyel bulunmaktadır. Farklı alanları kapsayan AB-Azerbaycan ilişkilerinin Avrupa Birliği ve Azerbaycan halklarının eşit şartlardaki yapıcı ilerleyişinin sağlanmasına binaen geliştirilmesi çok önemlidir”.

ALMATI KURULUŞUNUN 1000. YILDÖNÜMÜNÜ KUTLAMAKTA

Geçtiğimiz hafta Kazakistan'ın eski başkenti Almatı kuruluşunun 1000. Yıldönümünü kutladı. Şehirde hafta boyunca büyük konserler, gösteriler ve kitlesel kültürel etkinlikler organize edildi.

Kazakistan Devlet Başkanı Nursultan Nazarbayev Şehir günü münasebetiyle Almatı'yı ziyaret ederek "Almatı Arena" yeni spor sarayında düzenlenen "Almatı'nın 25 Tepe Noktaları" konulu görkemli etkinliğe katıldı. Kazakistan Devlet Başkanı UNESCO Anma ve Kutlama Yıldönümleri takvimine giren Almatı yıldönümünün sadece Kazakistan'da değil, uluslararası düzeyde de kutlanmakta olduğunun altını çizdi. Nursultan Nazarbayev Almatı'nın 1000. Yıldönümünün Kazakistan bağımsızlığının 25. Yıldönümüne denk gelmesinin sembolik açıdan önemli olduğunu vurguladı.

Devlet Başkanı Almatı şehrinin 1000. Yıldönümünün tüm dünyaca kutlandığını açıkladı. N.Nazarbayev "Kutsal topraklarımız şanlı geçmişimizdeki tarihi gelişmelere şahitlik etmiştir. Dünyanın merkezi ticaret yolu olan eski İpek Yolu bu topraklar üzerinden geçmekte idi. 550 yıl önce Jetisu bölgesinin tümü Kazak Hanlığı'nın önemli merkezi idi. Burada Orta Asya bölgesinin eşsiz şehir kültürünün esas merkezlerinden biri ortaya çıktı. Almatı 20. yüzyıldaki gelişmelerde de önemli rol oynadı. 1929 yılında Kazakistan'ın başkenti ilan edildi ve sonraki dönemlerde büyük şehre dönüşerek, nüfus sayısı milyonu aştı. Almatı egemen ve bağımsız Kazakistan'ın ilk başkenti olma onurunu taşıdı. Bundan dolayı ülkemizin bağımsızlığı hakkındaki Kanunu Almatı'da imzalamamın sembolik anlamı vardı. Almatı'da halkımız ülkenin Anayasası'nı kabul etti, ülkedeki tüm etnik grupları birleştiren Kazakistan Halk Asamblesi kuruldu. Hepimiz bir ülkenin vatandaşları olarak dostluk içinde yaşamaktayız. Burada ben yeni başkentimiz Astana şehrinin inşası hakkındaki belgeyi imzaladım" dedi. Bunun yanı sıra, Birinci Devlet Başkanı Parkında Yıldönümü kutlamaları kapsamında ALMAfest-2016 "Elma Festivali" gerçekleşti. Bununla birlikte Abay Devlet Opera ve Bale Akademik Tiyatrosu'unda 8. Uluslararası Şarkıcılar Yarışması, "Almatı Arena" Spor Sarayında EMA Muzzone-2016 Avrasya Müzik Ödül Töreni, "Kök-Töbe" parkında KOKTOBE.BAZ&ART adlı 1. Sonbahar Çiftçiler Şov ve Fuarı ve diğer etkinlikler organize edildi.

TÜRKMENİSTAN'DA BÖLGENİN EN BÜYÜK HAVALİMANLARINDAN BİRİ AÇILDI

Türkmenistan'ın başkenti Aşgabat'ta ülkenin en büyük hava güzergâhı olmaya namzet yeni havaalanının açılışı gerçekleşti. "Turkmenistan" sitesinde yayınlanan habere göre açılış törenine Türkmenistan Devlet Başkanı Gurbangulı Berdimuhamedov ve dünyanın en büyük hava hizmeti ve hava şirketlerinin temsilcileri katıldı.

Proje yönetmenlerine göre yeni havaalanı uluslararası servis standartlarına uygun olarak çeşitli yük taşıma kapasitesine sahip ve her türlü uçakları kabul edebilecektir. Havalimanının kapasitesi 1 saatte 2000 yolcu kabul etmeye imkân sağlayacaktır.

Yeni Uluslararası hava limanı kompleksi yolcu, VIP ve yük taşıma olmak üzere üç terminalden ibarettir. Havalimanı 3800 metrelik yeni iniş yolu, hızlanma pisti, park etme alanları, hava gemileri için platform, hava trafiği kontrol noktası ve diğer alanlardan oluşmaktadır. Havalimanı kompleksinin bulunduğu alan toplam 1200 hektarı kapsamaktadır.

Ana yolcular terminali binasının çatısına yansıtılan halı dünyanın en büyük mimari görüntüsü olarak Guinness Rekorlar Kitabı'na girmiştir. Halı görüntüsü 705 metre kare alanı kaplamaktadır.

TÜRK KENEŞİ DIŞİŞLERİ BAKANLARI NEW YORK'TA BİR ARAYA GELDİLER

Yüksek düzeydeki toplantı New York'taki Kazakistan Cumhuriyeti'nin Birleşmiş Milletler Daimi Temsilciliği Binası'nda Dönem Başkanı Kazakistan'ın Dışişleri Bakanı Erlan Idrissov'un evsahipliğinde gerçekleştirildi.

Birleşmiş Milletler'in 71. Genel Kurul Toplantısı çerçevesinde düzenlenen toplantıya Azerbaycan Cumhuriyeti Dışişleri Bakanı Elmar Mammadyarov, Kazakistan Cumhuriyeti Dışişleri Bakanı Erlan Idrissov, Kırgız Cumhuriyeti Dışişleri Bakanı Erlan Abdyldayev, Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu ve Türk Keneşi Genel Sekreteri Büyükelçi Ramil Hasanov iştirak etmişlerdir.

Toplantıda, öncelikli olarak Türk Keneşi'nin Birleşmiş Milletler Genel Kurulu ve İslam İşbirliği Örgütü nezdinde gözlemcilik statüsü elde edebilmesine yönelik atılacak adımlar ele alınmıştır.

Büyükelçi Hasanov, katılımcıları Türk Keneşi'nin Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) gibi diğer uluslararası kurumlarla olan verimli ilişkileri hakkında da bilgilendirmekle birlikte BM Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin gerçekleştirilmesine yönelik tedbirlerin önemini vurgulamıştır.

Taraflar ayrıca, Türk Keneşi'nin ilişkili kuruluşları olan Uluslararası Türk Akademisi, Uluslararası Türk Kültür ve Miras Vakfı ve Göçebe Medeniyeti Merkezi'ne yönelik hususları toplantıda ele almışlardır.

Bunun yanısıra 18 Kasım 2016 tarihinde düzenlenmesi planlanan Türk Keneşi Devlet Başkanları 6. Zirvesi'nin hazırlıkları da toplantıda görüşülen gündem maddelerinden biri olmuştur.

Toplantının sonunda Bakanlar, Bakan Idrissov'a toplantıya evsahipliği yapmış olduğu için teşekkürlerini iletmışler ve 2017-2018 dönemi için Kazakistan'ın BM Güvenlik Konseyi'ne geçici üye olarak seçilmesinden ötürü tebriklerini sunmuşlardır. Bakanlar ayrıca 3-8 Eylül 2016 tarihleri arasında düzenlenen 2. Dünya Göçebe Oyunları'nın başarısından ötürü Kırgızistan'ı tebrik etmişlerdir.

İRAN VE ERMENİSTAN VİZESİZ REJİME GEÇTİ

Ermenistan Dışişleri Bakanlığı'nın açıklamasına göre Ermenistan ve İran arasında giriş vizelerinin iptaline dair 5 Eylül 2016 tarihinde imzalanan Anlaşma yürürlüğe girmiştir. Aynı açıklamada “Anlaşma çerçevesinde Ermenistan ve İran vatandaşları 180 gün içinde 90 güne kadarlık seyahatlerde giriş vizelerinden muaf olacaklardır” denmiştir.

Böylece iki ülke vatandaşları diğer tarafın sınırları içinde giriş vizesi olmadan 90 güne kadar bulunabilir, giriş, transit geçişi ve vizesiz geçiş haklarına sahip olacaklardır. Ermenistan ve İran özellikle enerji alanlarında işbirliği yapmaktadır. Bunun yanısıra taşımacılık, çevre, sağlık, tarımcılık ve ziraat, bilim, eğitim ve kültür alanlarında da verimli işbirliği ilişkileri geliştirilmektedir. Ermenistan 2 Ocak 2015 tarihinden bu yana Avrasya Ekonomik Birliği'ne üye ülkeler arasında İran'la ortak sınırları bulunan devlet olarak Avrasya Ekonomik Birliği ve İran arasında ekonomik köprü rolü oynayabilir.

BOSNA HERSEK AB ÜYELİĞİNE KABUL EDİLDİ

15 Şubat 2016 tarihinde AB Dışişleri ve Güvenlik Politikaları Yüksek Temsilcisi Federica Mogherini Bosna Hersek'in Avrupa Birliği'ne üyelik başvurusunda bulunduğunu açıklamıştı. Bu hafta alınan haberlere göre Brüksel anılan başvuruyu kabul etmiştir.

“Deutsche Welle” gazetesinde yayınlanan haberde Bosna Hersek'in Avrupa Birliği'ne kabulü için gerekli standartlara uymamasına rağmen AB üyeliği başvurusunu Brüksel'in değerlendireceği açıklandı.

AB Basın hizmetinin yaptığı açıklamaya göre Bosna Hersek'in üyeliği ile ilgili prosedürler birkaç aydan birkaç yıla kadar uzayabilir. Buna rağmen Bosna Hersek Başbakanlık Heyeti Başkanı Dragan Covic ülkesinin üyelik statüsü kazanmasının çok zaman almayacağına dair ümitli olduğunu bildirdi. D.Covic “Önümüzde uzun reformlar yolu var (...) Ancak biz bu yoldan ayrılmayacağız” diye konuştu.

Bosna Hersek 2008 yılında AB ile daha yakın ilişkileri geliştirmeye (stabilizasyon ve birleşmeye) dair Anlaşma imzalamıştı. Ancak anılan belge Almanya ve Fransa tarafından Bosna Hersek'in ekonomisini desteklemeye dair inisiyatifin sunulduğu Temmuz 2015 tarihine kadar onaylanmamıştı.

Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan ve Türkiye Devlet Başkanları tarafından 2010 yılında kurulan Türk Akademisi Uluslararası Teşkilatı, Türk dünyasının dillerini, kültürünü ve kadim çağlardan günümüze kadarki tarihini titizlikle ve kapsamlı bir şekilde inceleyen ve benzer konulardaki bilimsel araştırmaların koordinasyonunu üstlenen uluslararası örgüttür. Uluslararası Türk Akademisi, Türk dünyasının araştırma ve eğitim merkezleri arasındaki bilimsel işbirliğini teşvik etmektedir.

www.twesco.org | 57-49-86

57 Tauelsizdik caddesi, Barış ve Uyum Sarayı

Астана, 010000 | Қазақстан

 @intturkicadem

 <https://www.facebook.com/International-Turkic-Academy-832484896847678/>